

Programma Piratenpartij Nijmegen

1	• Voorwoord Piratenpartij	pag. 2
2	• Wonen	pag. 6
3	• Mobiliteit	pag. 8
4	• Digitalisering	pag. 10
5	• Cannabisbeleid	pag. 12
6	• Klimaat	pag. 17
7	• Zorg	pag. 20
8	• Bestaanszekerheid	pag. 22
9	• Inclusie	pag. 25
10	• Asielbeleid	pag. 28
11	• Veiligheid	pag. 30
12	• Drugbeleid	pag. 31
13	• Bestuur	pag. 34
14	• Economie	pag. 37
15	• Dierenwelzijn	pag. 39
16	• Kunst & Cultuur	pag. 41
17	• Samenvatting	pag. 44

1. Voorwoord Piratenpartij.

1. De Piratenpartij wereldwijd (mondiale beweging)

Een internationale organisatie: Pirate Parties International (PPI)

Piratenpartijen wereldwijd zijn georganiseerd onder *Pirate Parties International*, opgericht in 2010.

PPI vertegenwoordigt **meer dan 40 nationale partijen** verspreid over Europa, de Amerika's, Azië, Afrika en Oceanië.

PPI (Pirate Party International):

- is een **internationale NGO**
- heeft sinds 2017 **special consultative status bij de VN / ECOSOC**
- behartigt wereldwijd **digitale rechten, privacy, open overheid, anti-corruptie, open data en burgerrechten**

Waar bestaan Piratenpartijen allemaal?

Volgens de PPI-ledenlijsten zijn partijen actief in o.a.:

- **Europa:** Duitsland, Zweden, Tsjechië, Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk, Polen, Spanje, Nederland, Luxemburg, IJsland, Finland, Italië, Griekenland, Slovenië, Slowakije, Roemenië, Servië, Kroatië etc.
- **Amerika:** VS, Canada, Brazilië.
- **Azië:** Israël, Rusland, Turkije.
- **Oceanië:** Australië, Nieuw-Zeeland.

Ze delen wereldwijd dezelfde kernwaarden:

- Digitale burgerrechten
- Open overheid
- Hervorming auteursrecht & patenten
- Transparantie
- Directe democratie / e-democracy
- Anti-monopolies / anti-corruptie

2. Internationale successen van Piratenpartijen

Er zijn **drie landen waar Piratenpartijen aantoonbaar veel invloed hebben gehad: Zweden, Duitsland en Tsjechië**, plus een historische piek in IJsland.

Zweden – de bakermat

- In 2009 boekte de Zweedse Piratenpartij **7,1%** van de stemmen en haalde **twee zetels in het Europees Parlement**.
- Dit was de doorbraak die de wereldwijde 'Pirate movement' lanceerde.

Duitsland – blijvende institutionele kracht

- De Duitse Piratenpartij behaalde regionale en lokale zetels (Berlijn, Noordrijn-Westfalen).
- Ze werden de inspiratiebron voor Europese discussies over **open data, transparantie en digitale burgerrechten**.

Tsjechië – grootste succes wereldwijd

- In 2025 behaalde de Tsjechische Piratenpartij **18 zetels** in het nationale parlement.
- Zij leveren Europarlementariërs en waren zelfs onderdeel van regeringscoalities.
- Thema's: anti-corruptie, transparantie, digitalisering, open overheid.

IJsland – bijna regeringspartij

- De IJslandse Piratenpartij stond in 2016/2017 zelfs een tijdlang **bovenaan in de peilingen** en behaalde uiteindelijk **10 zetels** in het parlement.
- Grote invloed op thema's als grondwetsherziening, transparantie en mensenrechten.

- VN-niveau

- PPI heeft **special consultative status bij de UN/ECOSOC** (sinds 2017).
- Piratenpartij-vertegenwoordigers spreken de VN toe over **digitale rechten, mensenrechten & internetvrijheid**.

Dit is uniek: geen andere "kleine" digitale-rechtenpartij heeft dat.

3. Wat betekent dit voor Nijmegen?

De wereldwijde Piratenbeweging heeft een paar unieke eigenschappen die rechtstreeks vertaalbaar zijn naar gemeentepolitiek.

Hier zijn **de vijf grootste voordelen** voor de gemeenteraad van Nijmegen:

1) Je krijgt toegang tot een internationale kennisbank van best practices (beste werkwijze)

Piratenpartijen in Tsjechië, Duitsland en Zweden lopen **jaren voor op Nederland** in onderwerpen als:

- open data & transparantie

- digitale participatie (e-democracy)
- ethisch algoritme-beleid
- anti-corruptie tools
- open source in overheid

Wat betekent dit voor Nijmegen?

We kunnen direct gebruikmaken van beleid dat daar al werkt — niet zelf opnieuw uitvinden.

Voorbeeld: het Tsjechische “Open Contracting”-model kan 1-op-1 worden vertaald naar de Nijmeegse inkoop.

2) Internationale legitimiteit voor lokale digitale voorstellen

Als Nijmeegse Piraat kun je zeggen:

“Dit is niet niche — 40+ landen doen dit, wij sluiten aan bij internationale standaarden.”

Bron: PPI vertegenwoordigt **meer dan 40 landen**.

Dat helpt bij:

- coalitiegesprekken
- media-duiding
- ambtelijke overtuigingskracht
- investeringen in open overheid

3) Steun van EU-Piraten in het Europees Parlement

De Europese Piraten (Tsjechië, Duitsland) zitten in de **Groenen/Vrije Alliantie-groep** in het Europees Parlement.

Ze werken aan:

- AI-regulering
- privacy
- open data
- transparantie
- copyright-hervorming

Nijmegen kan hiervan profiteren door lokale pilots te koppelen aan EU-projecten.

4) Raadslid in Nijmegen krijgt unieke “digital rights” positie

Nijmegen heeft (nog) geen andere partij die dit niveau van expertise aanbiedt op:

- algoritme-toezicht
- privacy-by-design
- anti-lock-in & open source
- internetvrijheid
- slimme, open digitaliseringsagenda

Een Piratenpartij-raadszetel maakt Nijmegen koploper in Nederland.

5) Internationale netwerken voor lokale problemen

Denk aan:

- aanpak van datalekken → Duitsland heeft best practices
- transparante inkoop → Tsjechië heeft bewezen modellen
- burgerparticipatie → IJsland is wereldtop
- digitalisering van overheidsdiensten → Estland werkt samen met Piratenactivisten

Nijmegen kan hiervan leren en deze modellen implementeren.

Wat zijn de grootste successen van de Piratenbeweging wereldwijd?

Hier een kort overzicht met bronnen:

Zetels in EU-Parlement (Zweden, Tsjechië, Duitsland)

18 zetels in Tsjechisch parlement in 2025 (hét wereldsucces)

Regeringsdeelname Tsjechië (vanaf 2021) Met ministers en vicepremiers.

VN-observatiestatus (ECOSOC 2017)

IJsland: bijna grootste partij van het land (2016-2017)

Doorbraak digitale rechten in Europees beleid

Met o.a. Patrick Breyer en Markéta Gregorová op privacy, surveillance en dataveiligheid.

Wat betekent dit voor Nijmegen?

Als Nijmegen een Piraten-raadszetel heeft, krijgt de raad:

- internationale expertise
- toegang tot bewezen modellen op transparantie & digitalisering
- legitimiteit en steun van 40+ landen
- een frisse bestuurscultuur (anti-corruptie, open contracting)

- een digitale rechten-expert die uniek is in de lokale politiek

De Piratenpartij is klein in Nederland, maar **mondiaal gezien een serieuze politieke beweging met parlementaire successen en VN-status**.

Dat maakt een Nijmeegse Piraat niet “klein”, maar onderdeel van een **mondiaal netwerk dat in sommige landen groter is dan GroenLinks, D66 of VVD ooit zijn geweest**.

2. Wonen.

1) Vergroot het aanbod écht betaalbare woningen in Nijmegen

Uitgangspunt: investeren in betaalbare woningen en volkshuisvesting.

- Zet sterk in op **sociale huur**, vooral omdat Nijmegen een grote wachtlijst heeft.
- Bouw ook in de wijken waar nu vooral midden- en hoge inkomens wonen.
- Introduceer lokale regels die prijsopdrijving tegengaan, zoals een strikte zelfbewoningsplicht.
- De landelijke Piratenpartij noemt betaalbare woningen een publieke voorziening die actief versterkt moet worden.

2) Stop verdere privatisering en verkoop van gemeentelijk vastgoed

Uitgangspunt: eerdere kabinetten hebben de volkshuisvesting “in de uitverkoop” gedaan.

- Voorkom verkoop van gemeentegrond en gemeentelijk vastgoed aan commerciële beleggers.
- Stimuleer woningbouw op gemeentelijke grond door coöperaties en sociale verhuurders.
- Nijmegen heeft sterke wooncorporaties. Betrek hen steviger bij plannen, in plaats van de markt leidend te maken.

3) Maak wonen eerlijker en toegankelijker voor kwetsbare groepen

Uitgangspunt: passende woningen zijn onbetaalbaar geworden; iedereen moet kunnen meedoen.

- Bouw meer levensloopbestendige woningen, zodat ouderen kunnen doorstromen.
- Richt je op betaalbare starterswoningen voor jongeren en studenten (een grote groep in Nijmegen).
- Zorg dat mensen met lage inkomens niet uit de stad verdrongen worden door hoge huren.

4) Herstel vertrouwen: maak woonbeleid écht open en transparant

Uitgangspunt: overheid moet open en inzichtelijk zijn.

- Alle data over woonprojecten, kosten, ontwikkelaars en planning publiek beschikbaar maken.
- Open contracten met projectontwikkelaars – inclusief grondprijzen en afspraken.
- Ontwikkel een **open woningmarkt-dashboard**, zodat inwoners zelf kunnen checken hoe de stad presteert.

Dit sluit mooi aan bij de Piratenkern: technologie en open informatie gebruiken in het publieke belang.

5) Wooncoöperaties actief ondersteunen

Uitgangspunt: publieke voorzieningen en gelijkwaardige toegang worden centraal gezet.

- Maak gemeentelijke grond beschikbaar met erfpacht voor coöperaties.
- Richt een gemeentelijk **Wooncoöperatie Fonds** op voor startkapitaal of garanties.
- Begeleid initiatiefgroepen via een gemeentelijk loket.
- Coöperaties combineren betaalbaarheid, democratisch beheer én publieke waarden.

6) Combineer wonen met leefbaarheid: gezonde, open, inclusieve wijken

Uitgangspunt: een samenleving waarin iedereen volwaardig kan meedoen.

Investeer meer in leefbare wijken zoals Dukenburg, Neerbosch-Oost, Hatert.

- Zorg dat nieuwe woonwijken (bijv. Waalsprong, Kanaalzone) ook publieke voorzieningen bevatten: bibliotheken, zorg, cultuur.
- Houd ruimte voor gemeenschapsfuncties in de wijk in plaats van alles te maximaliseren voor woningopbrengst.

7) Woonbeleid democratiseren

Uitgangspunt: burgers moeten kunnen meedenken, meebeslissen en meedoen.

- Laat bewoners via open digitale platforms (bijv. een lokaal participatieplatform) stemmen over:
- invulling van leegstand;
- prioriteiten in wijkontwikkelplannen;
- functiemenging (horeca, groen, bedrijvigheid).

- Organiseer burgerpanels over woonbeleid, met invloed op de gemeentelijke woonagenda.

3. Mobiliteit.

Mobiliteit: open, eerlijk, privacy-vriendelijk en door bewoners gestuurd

De Piratenpartij ziet mobiliteit als een **publieke basisvoorziening**, die betrouwbaar, betaalbaar en transparant georganiseerd moet worden. Deze visie komt voort uit de landelijke uitgangspunten waarin de partij stelt dat publieke voorzieningen beschermd moeten worden en waarin de nadruk ligt op openbaarheid van bestuur en burgerzeggenschap.

1) Betaalbaar, toegankelijk en publiek vervoer in heel Nijmegen

De Piratenpartij benadrukt dat de samenleving moet kunnen vertrouwen op publieke voorzieningen zoals zorg, onderwijs en andere essentiële infrastructuur.

Daarom vertaalt de partij dit in Nijmegen naar:

- **OV als publieke basisdienst**, niet gedreven door commerciële prikkels.
- Betaalbaarheid staat centraal: tarieven moeten omlaag, vooral voor jongeren, minima en studenten (grote groepen in Nijmegen).
- Een **wijkgericht OV-netwerk**, o.a. in Dukenburg, Lindenholt en Nijmegen-Oost waar buslijnen regelmatig onder druk staan.
- Bij herinrichting van stationsgebieden (zoals Nijmegen-Centraal en Nijmegen-Goffert) kiezen voor **toegankelijkheid, open data en transparante aanbestedingen**.

2) Radicale transparantie in verkeersbeleid

De Piratenpartij ziet openbaarheid als een kernpunt:

“De overheid moet open en inzichtelijk worden.”

Voor Nijmegen betekent dit:

- Alle verkeersbesluiten (autoluwe zones, parkeerregels, herinrichting straten) moeten **open data** zijn.
- Alle aanbestedingen rond mobiliteit (deelvervoer, OV-concessies, infrastructuurprojecten) worden **volledig transparant** gepubliceerd.
- Realtime open data over verkeersdrukke, parkeerplaatsen, bruggen en busrituitval.

- Nijmegen kent veel grote mobiliteitsprojecten (Nieuwe Waalbrug, Raadhuishof, autoluw centrum, Campusbaan). De Piratenpartij wil dat elke inwoner deze projecten **kan controleren en becommentariëren**.

3) Mobiliteit met respect voor privacy (geen tracking van Nijmegenaren)

De Piratenpartij noemt privacy een fundamenteel recht:

“Privacy van burgers dient gewaarborgd te worden.”

Toegepast op Nijmegen:

- Geen stilzwijgende opslag van **reisdata** van OV-gebruikers of deelmobiliteit.
- Geen onnodige uitrol van ANPR-camera’s in de stad.
- Geen scanauto’s die datasets opbouwen van parkeer- of bewegingen van burgers.
- Slimme verkeerssystemen (smart mobility) alleen als ze **privacy-by-design** zijn.
- Dit sluit aan op de landelijke focus op privacy en anti-surveillance.

4) Bewoners beslissen mee over mobiliteitsprojecten

De Piratenpartij stelt dat **echte democratie** bestaat uit voortdurende inspraak en dialoog.

“Echte democratie is een constante dialoog.”

Daarom wil de Piratenpartij in Nijmegen:

- Bewoners **bindende zeggenschap** geven bij projecten zoals de herinrichting van de Waalhaven, Neerbosscheweg, Hatertseweg en het centrum.
- Verplichte **digitale participatieplatformen** waar plannen te lezen, te annoteren en te amenderen zijn.
- Plannen voor snelfietsroutes en autoluwe maatregelen kunnen niet door de gemeente worden doorgedrukt zonder aantoonbare steun van bewoners.

5) Fiets & OV boven de auto, maar niet dogmatisch

De Piratenpartij benadrukt een **praktische mobiliteit** waarin fiets en OV de kern vormen en auto’s minder dominant zijn.

In Nijmegen betekent dat:

- Ruimte voor fietsers op drukke corridors
- Snelfietsrouteverbeteringen naar Arnhem, Beuningen, Groesbeek.
- Autoluwe zones, maar **in samenspraak met bewoners en ondernemers**, niet als top-down-maatregel.

- Deelvervoer alleen als het **open data** gebruikt en niet wordt ingezet door monopolistische bedrijven.
- Dit sluit aan op de Piratenpartij-visie dat mobiliteit vooral mensgericht moet zijn en niet gestuurd door commerciële belangen.

4. Digitalisering.

1) Algoritmeregister Nijmegen (openbaar, uitlegbaar, controleerbaar)

Wat & waarom

- Richt een **publiek algoritmeregister** in met per toepassing: doel, gebruikte (categorieën) data, herkomst, beslislogica in begrijpelijke taal, risico-/bias-audit, mensenrechtentoets, bewaartermijnen en **bezwaarroute**. Dit voorkomt "Black Box"-bestuur en beschermt burgers tegen onterechte beschuldigingen door technologie.
- Verplicht **menselijke toets** bij besluiten met zware impact (uitkeringen, handhaving, jeugdzorg), plus **logging** van inzage/gebruiksacties.

2) Privacy-by-design als harde norm (DPIA-plicht + publicatiesamenvatting)

Wat & waarom

- Maak een **DPIA-plicht** (Data Protection Impact Assessment) voor elk nieuw IT-systeem, sensornet (camera's/wifi/BT), data-koppeling of AI-pilot; publiceer per DPIA een **publiekssamenvatting** vóór besluitvorming. Dit volgt uit het Piraten-kernthema "**privacy van burgers waarborgen**" en "**vertrouwelijke gegevens veilig en zorgvuldig gebruiken**".

3) Open-contracting: alle IT-aanbestedingen en contracten openbaar

Wat & waarom

- Publiceer **proactief**: bestekken, beoordelingsmatrices, gunningsbesluiten, eindcontracten, meerwerk, SLA's (Service Level Agreement's) en periodieke prestatierapportages in een **Open-Contracting-portaal**. Dit past in het Piratenstandpunt "**overheid open en inzichtelijk maken**" en ondersteunt democratische controle.

4) Publiek geld, publieke code: open standaarden & waar mogelijk open-source

Wat & waarom

- Veranker in alle contracten: **open standaarden, dataportabiliteit, interoperabiliteit** en **exit-rechten** (broncode-escrow of Open Source Software waar passend). Dit

beperkt **vendor lock-in**, vergroot lokale innovatie en sluit aan op de Piratenfocus op vrij verkeer van informatie en minder machtsconcentratie.

5) Open Data Hub Nijmegen (niet-persoonsgebonden data met API's (Application Programming Interface))

Wat & waarom

- Eén **Open-Data Hub** met machine-leesbare datasets (mobiliteit, ruimte, milieu, subsidies, toezichtresultaten, begrotingsuitvoering, cultuur, energie). Dit operationaliseert "**open en inzichtelijke overheid**" en ondersteunt bedrijven, onderzoekers en burgers.

6) E-democracy als standaard werkwijze

Wat & waarom

- Zet een **digitaal initiatiefrecht** en **burgerberaden (hybride/online)** in bij grote dossiers (warmte, woningprogrammering, mobiliteit). Piraten willen burgers continu laten **meedenken, meebeslissen en mee-controleren**.
- Publiceer per beraad een **doorwerkplicht**-rapport: wat is overgenomen, wat niet en waarom.

7) Mensgerichte AI-agenda (uitlegbaar, controleerbaar, proportioneel)

Wat & waarom

- Alleen AI-toepassingen die **uitlegbaar** zijn, **publieke documentatie** hebben en **periodiek op bias worden geaudit**.
- Onverklaarbare black-box-AI bij rechten-/plichtenbesluiten: **niet toegestaan**. Past bij de Piraat-waarschuwing voor risico's van algoritmen/AI voor privacy en discriminatie.

8) Sterke publieke cybersecurity (jaarlijkse pentest + openbaar samenvattingsrapport)

Wat & waarom

- Jaarlijkse **onafhankelijke pentests** op kernsystemen (BRP (Basisregistratie Personen), sociaal domein, zaakstelsel, sensornetwerken), **openbare samenvattingen** en **hersteltermijnen**. Piraten bekritiseren landelijk datalekken/falende overheid-ICT en willen dit keren

9) Dataminimalisatie & bewaartermijnen (AVG-plus)

Wat & waarom

- Stel **domein specifieke dataminima** en automatische vernietigingstermijnen vast (sociaal domein, toezicht, mobiliteit, onderwijs). Sluit aan bij “**vertrouwelijke gegevens veiliger en zorgvuldiger gebruiken**”.

10) Digitale autonomie t.o.v. Big Tech

Wat & waarom

- Verminder afhankelijkheid van grote cloud-/SaaS-leveranciers: **multi-cloud/sovereign options**, contractuele **dataportabiliteit**, geen exclusieve API-sluitingen. De Piratenpartij waarschuwt voor machtsconcentratie door Big Tech; digitalisering mag burgers niet afhankelijker maken.

11) Open begroting & realtime uitvoering (financiële transparantie)

Wat & waarom

- Publiceer **realtime** de uitvoering van kredieten/verplichtingen/betalingen in een **Open Begrotingsdashboard**; koppel projectdossiers (mijlpalen/risico's) eraan. Dit ondersteunt controleerbaarheid een expliciete Piratenpartij prioriteit.

12) KPI's (Kritieke prestatie-indicatoren) & rapportages (zodat we kunnen bijsturen)

Meet voortgang met publieke indicatoren:

- Grote IT-trajecten met **open contracten** (doel: >95%)
- **datasets/API's in Open-Data Hub** (doel: +25 per jaar)
- Besluiten in **Algoritmeregister** met publieke audit (doel: 100%)
- **DPIA's met publicatiesamenvatting** (doel: 100% van nieuwe systemen)
- Aandeel OSS of **open-standaard-conform** in nieuwe oplossingen (doel: >60%)
- **cyber-bevindingen met tijdig herstel** (doel: >95% binnen termijn)
e-democracy-trajecten/jaar + “doorwerkplicht”-score (doel: 4 per jaar; 100% terugkoppeling)

5. Cannabisbeleid.

1) Verantwoorde overdraagbaarheid van coffeeshopvergunningen

Uitgangspunt: Het huidige verbod op overdraagbaarheid van coffeeshopvergunningen leidt in de praktijk tot informele constructies, verminderde transparantie en verhoogde risico's op ondermijning. Een transparant gereguleerd overdrachtsmodel versterkt juist de gemeentelijke regie.

Nijmegen-aanpak:

- Onder voorwaarden mogelijk maken van transparante overdracht van coffeeshopvergunningen
- Gemeente behoudt volledige regie via een strikte toets op:
 - Bibob-integriteit
 - vakbekwaamheid en bedrijfsplan
 - financiële transparantie
 - openbare orde en leefbaarheid
- Voorkomen van schijnconstructies en informele achterdeur-overnames
- Beschermen van continuïteit van bonafide ondernemers
- Actieve monitoring na overdracht

Doel: een controleerbare, integere en transparante coffeeshopsector. Principiële erkenning van de rol van coffeeshops

Uitgangspunt: Coffeeshops vervullen in Nijmegen al decennia een gereguleerde en stabiliserende rol binnen het lokale drugsbeleid. Zij functioneren niet alleen als verkooppunten, maar ook als gecontroleerde toegangspoorten die bijdragen aan de scheiding van markten, consumentenbescherming en het terugdringen van straathandel.

Nijmegen-aanpak:

- Coffeeshops worden erkend als integraal onderdeel van het lokale volksgezondheids- en veiligheidsbeleid
- De gemeente zet in op:
 - stabiel en voorspelbaar vergunningenbeleid
 - duidelijke kwaliteitseisen
 - transparante consumenteninformatie
- Actieve structurele dialoog tussen gemeente, coffeeshophouders, zorgpartners en handhaving
- Behoud van de scheiding tussen soft- en harddrugsmarkten als kernprincipe
- Doorlopende monitoring van leefbaarheid rond coffeeshops

Doel: coffeeshops versterken als gecontroleerde, veilige en transparante schakel.

2) Nijmegen legalisatieready maken (cannabis)

Volledige legalisatie van cannabis is landelijk Piratenpartijbeleid. Nijmegen moet bestuurlijk voorbereid zijn op deze realiteit.

Nijmegen-aanpak:

- Nijmegen positioneert zich als legalisatieready gemeente
- Voorbereiden van een lokaal regulatiekader voor:
 - productkwaliteit en labtesting
 - transparante consumenteninformatie
 - veiligheidseisen voor teelt-, distributie- en verkooppunten
- Actieve deelname aan en evaluatie van de wietproef met focus op transparantie en productveiligheid

Motie voor in gemeenteraad: thuisteelt als sociaal fenomeen

- De gemeenteraad spreekt uit dat kleinschalige thuisteelt van cannabis primair een sociaal fenomeen is en in veel gevallen:
 - plaatsvindt voor eigen gebruik
 - voortkomt uit kostenoverwegingen
 - samenhangt met medische of welzijnsredenen
 - geen directe relatie heeft met ondermijnende criminaliteit

Uitwerking:

- Handhaving en prioritering worden proportioneel ingericht
- Focus blijft op gevaarlijke, grootschalige en criminele teelt
- Geen onnodige criminalisering van kleinschalige thuistelers zonder overlast of veiligheidsrisico's
- Gemeente monitort actief de lokale ontwikkelingen

Doel: onderscheid maken tussen sociaal gedrag en ondermijnende criminaliteit.

3) De facto decriminalisering van gebruikers

Uitgangspunt: Strafrechtelijke aanpak van gebruikers is ineffectief en contraproductief.

Nijmegen-aanpak:

- Geen prioriteit voor handhaving op bezit van kleine hoeveelheden voor eigen gebruik
- Politiecapaciteit verschuiven naar:
 - georganiseerde criminaliteit
 - geweld en uitbuiting
 - milieucriminaliteit
- Structurele financiering voor laagdrempelige ondersteuning via o.a. IrisZorg en GGD

Focus: gezondheid en veiligheid, niet bestraffing.

4) Regulering en harm reduction centraal

Uitgangspunt: Goede regulering vermindert gezondheidsrisico's en ondermijning.

Nijmegen-aanpak: Samen met GGD en partners:

- anonieme testvoorzieningen
- heldere dosis- en risico-informatie
- wetenschappelijk onderbouwde voorlichting
- duidelijke veiligheidsrichtlijnen voor festivals, clubs en evenementen:
- EHBO-capaciteit
- waterpunten
- alarmprotocollen
- bescherming tegen intimidatie en illegale handel

Gebruik ontmoedigen waar nodig, schade beperken waar mogelijk.

5) Bescherming van medisch gebruik

Uitgangspunt: Patiënten mogen nooit slachtoffer worden van repressief drugsbeleid.

Nijmegen-aanpak:

- Geen gemeentelijke sancties tegen aantoonbaar medisch gebruik
- In overleg met woningcorporaties: voorkomen van huisuitzetting bij kleinschalige medicinale teelt
- Informatiepunt voor patiënten over veilige en legale opties

Menselijke maat boven bureaucratie.

6) Criminaliteit aanpakken via marktregulering

Uitgangspunt: Illegale markten krimpen effectiever door regulering dan door repressie alleen.

Nijmegen-aanpak:

Handhaving prioriteren op:

- synthetische drugslabs
- mensenhandel en uitbuiting
- witwassen
- wapenhandel
- drugsafvaldumpingen

Geen prioriteit voor:

- gebruikers

- kleinschalige thuistelers zonder overlast of gevaar

Slimme inzet van capaciteit.

7) Jongeren: van risico naar perspectief

Uitgangspunt: Preventie werkt beter dan straf.

Nijmegen-aanpak: programma "Nieuwe Kansen"

- leerwerktrajecten
- stageplaatsen
- schulddienstverlening
- sport- en cultuurtrajecten
- mentorschap in wijken

Geen onnodige strafbladen voor lichte feiten die toekomstkansen blokkeren.

Investeren in mensen voorkomt instroom in criminaliteit.

8. Open Drugsmonitor Nijmegen (Piraten-DNA)

Uitgangspunt: Goed beleid vereist transparante data.

Nijmegen-aanpak:

Jaarlijks openbaar dashboard met geanonimiseerde cijfers over:

- gebruik (GGD)
- gezondheidsincidenten
- overlast
- handhaving
- ondermijningsindicatoren

Alle datasets open-by-default.

Metten = weten = beter beleid.

9. Evidence-based besluitvorming

Uitgangspunt: Drugsbeleid moet gebaseerd zijn op wetenschap, niet op ideologie.

Nijmegen-aanpak:

Instellen van een wetenschappelijke adviesraad met o.a.:

- GGD
- Radboud Universiteit
- verslavingszorg
- gedragswetenschappers

Alle adviezen openbaar.

Transparant en toetsbaar beleid.

10. Grondrechten en proportionaliteit

Uitgangspunt: Menselijkheid en rechtsbescherming staan centraal.

Nijmegen-aanpak:

- Niet etnisch profileren
- Proportionele en gerichte controles
- Bescherming van privacy van inwoners
- Geen onnodige registratie van gebruik

Veiligheid én vrijheid!

6. Klimaatbeleid.

1. Klimaatbeleid moet volledig open en controleerbaar zijn in Nijmegen

De Piratenpartij stelt landelijk dat de overheid **open en inzichtelijk** moet worden gemaakt.

Daarom vindt de Nijmeegse Piratenpartij dat:

Alle klimaat- en energieprojecten in Nijmegen publiek inzichtelijk moeten zijn:

- Warmtenet Nijmegen (Valkhof-/Haven-/Waalfront-projecten)
- Zonneparken bij bijv. Poldergebied en Dukenburg
- Wind- en energiehubs rondom de Kanaalzone
- Afspraken met netbeheerders en energieleveranciers

Documenten moeten open data zijn:

- CO₂-rapportages
- Energiecontracten
- Subsidiebesluiten
- Milieueffectrapportages

Doel: de macht terug naar bewoners door informatie te **democratiseren**, precies zoals de partij het landelijk formuleert.

2. Duurzame energie moet publiek, betaalbaar en niet geprivatiseerd zijn

De Piratenpartij waarschuwt dat privatisering van publieke diensten heeft geleid tot verschraling van essentiële voorzieningen, waaronder energie.

“Pijnlijk zichtbaar is dat publieke diensten [...] zijn geprivatiseerd en verschaald.”

Voor Nijmegen betekent dat:

- Warmtenetten moeten **publiek of coöperatief** worden georganiseerd.
- Energiarmoede moet actief worden tegengegaan via **lokale publieke energievoorzieningen**.
- De gemeente mag geen monopolyposities creëren voor commerciële energiebedrijven.

Dit raakt direct aan Nijmeegse discussies over warmtebedrijven, betaalbaarheid en eigenaarschap.

3. Innovaties voor verduurzaming moeten open source en anti-monopolie zijn

Landelijk stelt de Piratenpartij:

- Het patentsysteem moet worden hervormd om **innovatie en kennisdeling** te bevorderen.
- Vrije toegang tot technologie en informatie is essentieel.

Toegepast op Nijmegen:

- Warmtepomp-initiatieven, wijkbatterijen, slimme netten en klimaat-IT moeten **open standaarden** gebruiken.
- Geen afhankelijkheid van grote techbedrijven of energieleveranciers die data “opsluiten”.
- De gemeente stimuleert **lokale energiecoöperaties**, makers plaatsen en open-tech-initiatieven.

Deze aanpak voorkomt dat klimaattransitie een nieuw monopolie-domein wordt.

4. Klimaatbeleid mag nooit ontaarden in surveillance

De Piratenpartij zegt landelijk:

“Privacy van burgers dient gewaarborgd te worden.”

Daarom is Nijmegen-specifiek klimaatbeleid **privacy-first**:

Geen klimaat-surveillance zoals:

- Slimme meters die gedetailleerd woon- en leefgedrag opslaan
- Warmtenet-dataplatformen die bewonersprofielen genereren
- Emissie-camera's die voertuigen of personen registreren

- “Smart city”-sensoren die zonder noodzaak data verzamelen

Nijmegen moet klimaatdoelen halen **zonder burgers te monitoren**.

5. Klimaatbeleid wordt gemaakt met bewoners, niet alleen voor bewoners

Landelijk zegt de Piratenpartij:

“Echte democratie is een constante dialoog.”

Daarom wil de partij in Nijmegen:

- **Burgerberaden en digitale participatie** bij warmteprojecten, zonnevelden en windlocaties.
- Bewoners krijgen toegang tot **alle** achterliggende documenten (open data).
- Bewoners moeten **bindende invloed** krijgen op ontwerp, locatiekeuzes en fasering.
- Geen greenwashing: plannen moeten **meetbaar, toetsbaar en transparant** zijn.

Dit maakt klimaattransitie legitiem en gedragen.

6. Klimaattransitie via technologie die burgers versterkt, niet afhankelijk maakt

Vanuit hun brede kritiek op monopolies:

De informatierevolutie wordt bedreigd door monopolisering van technologie; de Piratenpartij wil het evenwicht herstellen.

Toegepast op Nijmegen:

- De stad kiest voor decentrale, open energie-technologieën.
- Gemeente en burgers krijgen zelf controle over data, systemen en besluitvorming.
- Warmtenetten, laadpleinen en energiehubs worden **toekomstbestendig, open en interoperabel** gebouwd.

7. Klimaatmaatregelen moeten sociaal rechtvaardig zijn

Omdat privatisering volgens het programma publieke diensten heeft verzwakt, moet klimaatbeleid:

- energiearmoede aanpakken,
- isolatie en verduurzaming betaalbaar maken,
- prioriteit geven aan kwetsbare huishoudens,
- voorkomen dat klimaatbeleid ongelijkheid vergroot.

In Nijmegen betekent dit:

- Wijken zoals Hatert, Dukenburg, Neerbosch-Oost en delen van Lindenholt krijgen voorrang in ondersteuning.
- Coöperatieve warmte- en zonnedakenprojecten worden actief ondersteund.

7. Zorg.

Zorg: mensgericht, publiek, privacy-vriendelijk en transparant

De Piratenpartij ziet zorg als **publieke basisvoorziening**. Dat betekent in Nijmegen: **toegankelijke Wmo-/Jeugdzorg en GGZ dichtbij, minder bureaucratie, sterke privacy-waarborgen en radicale openheid** over kwaliteit, wachttijden en geldstromen. Landelijk zegt de Piratenpartij expliciet te willen **investeren in publieke voorzieningen zoals goede zorg**.

Lokaal zegt de Piratenpartij dat de gemeente heeft een **zorgplicht** en **toegang en adequaatheid** dient voorop te staan.

1) Toegang tot zorg: wijkgericht, laagdrempelig en zonder onnodige drempels

- **Wijkpunten en inloophulp** in alle stadsdelen (Dukenburg, Lindenholt, Nijmegen-Oost/-Midden/-Noord) als front-office voor Wmo, jeugd en GGZ-toeleiding. Dit sluit aan bij de Piratenpartij lijn dat gemeentelijke zorg **toegankelijk en adequaat** moet zijn.
- **Minder formulieren en herindicatie**: de Piratenpartij kiest voor **vertrouwen** in plaats van wantrouwen; landelijk bekritiseert de partij systeemdruk en vraagt om **menselijke maat**.
- **Snelle jeugdhulp**: wachttijden omlaag; kwaliteit en toegankelijkheid van jeugdzorg expliciet borgen.

2) Zorgkosten omlaag voor wie het niet kan dragen

- Gemeentelijke **compensatie eigen risico** en gerichte tegemoetkomingen voor **chronisch zieken, bijstandsgerechtigden en beneden-modaal** Nijmegen gebruikt deze instrumenten actief om zorgmijding te voorkomen.
- Landelijk kader: **investeren in zorg als publieke voorziening** i.p.v. markt; het doel is betaalbaarheid voor burgers, niet winst voor zorgconcerns.

3) Privacy-first in zorg en jeugdhulp

- **Geen onnodige datadeling** tussen gemeente, zorgaanbieders en verzekeraars; medische en jeugdzorgdossiers blijven **onder regie van inwoners** (inzage en

toestemming centraal). Dit volgt direct uit het piraat-kernpunt **"Privacy van burgers dient gewaarborgd te worden."**

- **Geen profilering/algoritmen** die kwetsbare inwoners automatisch labelen (bijv. bij jeugdhulp, Wmo of schuld-zorgkoppelingen). De partij hekelt landelijk het beleid dat burgers in systemen klem zet.
- **Open source waar mogelijk** in gemeentelijke zorg-IT, met strikte dataminimalisatie en heldere verwerkingsregisters. Dat past bij de PPNL-focus op **open overheid en veilige gegevensverwerking**.

4) Radicale transparantie: zicht op kwaliteit, wachttijden en geldstromen

- Publiceer als **open data**: wachttijden jeugdzorg/Wmo, doorlooptijden keukentafelgesprekken, uitvalpercentages, cliënttevredenheid, en **alle contracten** met zorgaanbieders (geanonimiseerd waar nodig). Dat volgt het piraat-kernpunt **open en inzichtelijke overheid**.
- Maak **dashboarding** publiek, zodat raadsleden, media en inwoners fricties vroeg signaleren (wachttijden, capaciteit, doorstroming). Dit operationaliseert het landelijke pleidooi voor **controleerbare publieke diensten**.

5) Mantelzorgers ontzien en ondersteunen

- Nijmegen stelt een **compleet mantelzorgpakket** beschikbaar: respijtzorg, administratiehulp, psychosociale steun en eenvoudige vergoedingen (kilometers, vervangende zorgtijd). Lokaal piratenbeleid vraagt dat mantelzorgers **"alle ondersteuning"** krijgen die nodig is om hun taak vol te houden.

6) Preventie als leidraad (mentaal en fysiek)

- Piraten benadrukken preventie als gemeentelijke kerntaak. Nijmegen investeert in **wijkgerichte preventie**: mentale gezondheid (jongeren/ouderen), bewegen, verslavingspreventie en armoede-zorgkoppelingen.
- Landelijk wil de partij publieke diensten **versterken** i.p.v. verschraken; preventie verlaagt druk op duurdere tweedelijns zorg.

7) Jeugdzorg: kwaliteit, nabijheid en continuïteit

- **Toegang dichtbij** (school, huisartsen, wijkteams) en snelle opschaling waar nodig; **"Zorg voor onze jeugd, kwaliteit van Jeugdzorg (toegankelijkheid)"**. Nijmegen legt dit vast in contracten en open prestatierapportages.
- **Continuïteit**: minder wisselingen in hulpverleners; data-overdracht **alleen met toestemming** en **zo min mogelijk gegevens**. Dit is privacy-by-design in de praktijk.

8) Menselijke maat in beleid en uitvoer

- Landelijk bekritiseert de Piratenpartij de bestuurscultuur die burgers als verdachten behandelt (toeslagenaffaire-logica). In Nijmegen vertaalt dit zich naar "**vertrouwen, tenzij**": minder controles, meer professionele ruimte voor wijkteams en consulenten, en **herstel van fouten** in plaats van sanctioneren.

Meetbare doelen 2026–2030 (Piratenpartij Nijmegen)

- **–50%** gemiddelde wachttijd jeugdzorg en Wmo-maatwerk (openbaar via dashboard).
- **+100%** dekking van **mantelzorg-respijtzorg** en -ondersteuning (monitor publiek).
- **≥ 90%** van zorgcontracten en prestatie-indicatoren als **open data** beschikbaar (met privacyborging).
- **0 datalekken** door invoering van **open-source-first** en strikte **dataminimalisatie** in gemeentelijke zorg-IT.
- **Compensatie eigen risico** voor **≥ 95%** van de aangewezen doelgroep (chronisch zieken/laag inkomen).

Waarom deze piraataanpak werkt in Nijmegen

- **Publiek i.p.v. markt** → meer grip op kosten en kwaliteit (landelijk kader).
- **Privacy-first** → vertrouwen en gebruik van zorg zonder angst voor datamisbruik (kernstandpunt).
- **Radicale openheid** → bestuurbaarheid en draagvlak (open overheid).
- **Preventie en mantelzorg** → lagere zorgdruk en betere uitkomsten (lokale piratenvoorbeelden).

8. Bestaanszekerheid.

Bestaanszekerheid: vertrouwen, vrijheid en fatsoenlijke basiszekerheid voor iedereen

In Nijmegen staat de Piratenpartij voor een samenleving waarin **iedereen zekerheden heeft**, waar **overheid en gemeente niet wantrouwend maar dienstbaar** zijn en waar rechten van inwoners **centraal** staan.

Dit volgt direct uit de landelijke lijn:

"De mens centraal, niet het systeem [...] We investeren in publieke voorzieningen zoals betaalbare woningen, goede zorg en onderwijs."

1) Nijmegen kiest voor een route richting basisinkomen

De Piratenpartij ondersteunt het invoeren van een **onvoorwaardelijk basisinkomen**, zoals lokale afdelingen nu al voorstellen:

“Een onvoorwaardelijk basisinkomen voor iedereen waarvan je zelfstandig kunt leven.”

In Nijmegen betekent dit:

- Doorgaan met **lokaal basisinkomen-experimenten** (jongeren 18–25, alleenstaanden, langdurig werkzoekenden).
- Fasegewijze uitbreiding via gemeentelijke regelingen (bijv. inkomensgaranties, compensatieregelingen).
- Doel: **zekerheid eerst**, bureaucratie later.

2) Bijstand in Nijmegen wordt menswaardig — geen tegenprestatie, geen wantrouwen

De Piratenpartij zegt:

“De bijstand is een recht [...] De zeer strenge regels en fraude framing zorgen ervoor dat uitkeringsgerechtigden gecriminaliseerd worden.”

Toepassing in Nijmegen:

- **Tegenprestatieplicht afgeschaft:** geen verplicht vrijwilligerswerk om “recht te verdienen op bijstand”.
- **Stoppen met controles en sancties** die mensen onder het bestaansminimum duwen.
- **Geen verplichte trajecten** waar inwoners niet achter staan.
- Regels worden gebaseerd op **vertrouwen**, niet op systeemcontrole (toeslagenaffaire-logica).

Dit sluit naadloos aan op de **landelijke kritiek op systeemdenken** waarin burgers als fraudeurs worden benaderd.

3) Minimumloon in Nijmegen:

De Europese rechter heeft bevestigd dat werknemers recht hebben op een toereikend minimumloon. De Europese norm staat fier overeind als maatstaf. De norm die overeind staat is dat het minimumloon 60% moet zijn van het bedrag dat in het midden ligt tussen het hoogst en het laagst verdiende bedrag in de EU.

De uitspraak heeft niet alleen gevolgen voor het minimumloon maar ook voor het minimumjeugdloon en de inhouding van huur op het loon van arbeidsmigranten. Voor uitzonderingen op het normale minimumloon gelden strenge eisen en daar voldoet Nederland niet aan.

Toegepast op Nijmegen:

- Alle gemeentelijke werknemers én werknemers via gemeentelijke contracten krijgen minimaal loon dat aan EU norm voldoet, tenzij het minimumloon volgens de Nederlandse wet hoger ligt.
- De gemeente onderhandelt actief met leveranciers om dit standaard te maken.
- Een eerlijk loon vormt de basis van **lokale bestaanszekerheid**.

4) Echte bescherming voor zzp'ers in Nijmegen

Landelijke:

"Mededingingsrecht moet strenger worden gehandhaafd [...] zodat werkgevers geen voordeel hebben van schijnzelfstandigheid."

Toegepast op Nijmegen:

- Een **zzp-loket** waar zelfstandigen terechtkunnen voor hulp bij aanbestedingen, juridische ondersteuning, en collectieve voorzieningen.
- Gemeentelijke aanbestedingen die **coöperaties van kleine ondernemers** bevoordelen i.p.v. grote monopolisten.

5) Armoede in Nijmegen bestrijden door sterke publieke voorzieningen

Landelijk:

"Publieke diensten [...] zijn geprivatiseerd en verschaald."

De Piratenpartij wil publieke basisvoorzieningen versterken, omdat bestaanszekerheid niet alleen inkomenszekerheid is, maar ook:

- **Betaalbaar wonen** → minder druk op gezinsbudgetten.
- **Goede zorg** → geen zorgmijding door kosten.
- **Goed onderwijs** → gelijke kansen.

Toegepast op Nijmegen:

- Meer geld naar **Stadspas/Meedoenregeling**.
- Gratis toegang tot basisactiviteiten voor kinderen, jongeren en minima.
- Structurele steun aan voedselbank, kledingbank en schuldhulp, maar **met focus op preventie**.

6) Stoppen met algoritmisch wantrouwen bij de gemeente Nijmegen

Uit het landelijke programma en standpunten:

De overheid heeft burgers weggezet als fraudeurs; dit beleid moet stoppen.

Privacy van burgers dient gewaarborgd te worden.

In Nijmegen betekent dit:

- **Geen risicoprofielen** via algoritmes in de bijstand, schuldhulp of handhaving.
- Geen koppelingen van bestanden (zoals energiegebruik, bankgegevens, huisbezoeken) om "fraude" te voorspellen.
- Heldere, **open algoritmeregisters** als er IT-systemen worden gebruikt.
- Mensen beoordelen menselijk, niet via black-box-systemen.

7) Minder prestatiedruk, meer menselijke maat

De Piratenpartij benadrukt:

"Prestatiedruk leidt tot stress en uitval."

In Nijmegen betekent dit:

- Geen angstcultuur rond werk, uitkeringen of verplichtingen.
- Toegang tot psychologische hulp laagdrempelig en betaalbaar.
- Steunprogramma's voor jongeren met stress, schulden of prestatiedruk.

9. Inclusie.

Piratenpartij Nijmegen – Inclusie:

vrijheid, gelijkwaardigheid en een open stad voor iedereen

De Piratenpartij ziet inclusie als een **grondrecht**, geen bijzaak. Nijmegen moet een stad zijn waar **niemand wordt uitgesloten** door afkomst, gender, beperking, seksuele oriëntatie, religie, sociaaleconomische positie of digitale ongelijkheid.

Dat sluit aan bij de landelijke lijn:

"Iedereen is voor de wet gelijk. Discriminatie op welke grond dan ook is onaanvaardbaar."

1) Nijmegen als stad van gelijke kansen en gelijke rechten

Geïnspireerd door het landelijke en lokale Piratenbeleid wil de Piratenpartij Nijmegen:

- **Actief anti-discriminatiebeleid** voeren, vooral op de arbeidsmarkt, woningmarkt en openbare ruimte.
- In iedere wijk (Dukenburg, Lindenholt, Hatert, Oost, Midden, Noord, Wolfskuil, Bottendaal) inzetten op **gelijke toegang tot onderwijs, voorzieningen en cultuur**.

- Discriminatie strafbaar stellen **en laagdrempelig meldbaar maken**: “uitsluiting en discriminatie voorkomen door laagdrempelige meldpunten”).

3) Inclusie betekent in Nijmegen stoppen met systeemwantrouwen

De Piratenpartij benadrukt dat overheidssystemen in Nederland burgers ongelijk behandelen, zoals gezien bij de toeslagenaffaire:

Overheid stelde zich wantrouwend op en zette burgers weg als fraudeurs.

Toegepast op Nijmegen:

- **Geen etnisch profileren**, geen postcode-profilering.
- Stoppen met algoritmes die “risicogroepen” voorspellen.
- Gemeentelijke ICT moet **transparant en controleerbaar** zijn.
- Toets ieder gemeentelijk besluit op **gelijke behandeling**.

Digitale gelijkwaardigheid is een vorm van inclusie.

3) Nijmegen wordt een LHBTIQ+ veilige stad – zonder compromis

Verbeterde hulpverlening voor bi-culturele LHBTIQ+’s.

Uitgangspunten Piratenpartij Nijmegen:

- Versterken van **regenbooggemeente-status** in beleid én uitvoering.
- Toegankelijke hulp voor LHBTIQ+ jongeren (bijv. via Buurtteams, GGD Gelderland-Zuid).
- Veiligheid op straat, in het uitgaansleven en in sportverenigingen.
- Interseksevlag op het stadhuis bij relevante momenten — **symboliek én beleid gaan samen**.

4) Diversiteit is een kracht: Nijmegen als cultureel verbonden stad

“Ruimte bieden voor activiteiten die mensen met elkaar verbinden; zichtbaar maken van ons kleurrijke erfgoed.”

Dit betekent voor Nijmegen:

- Meer ruimte voor multiculturele initiatieven, bijvoorbeeld in Hatert, Dukenburg, Neerbosch-Oost en binnenstad.
- Steun voor migrantengezelschappen, zelforganisaties, internationale studenten en culturele instellingen.
- Betaalbare culturele ruimtes voor kleine groepen.

5) Digitale inclusie: iedereen moet mee kunnen doen aan de digitale stad

Landelijk is dit duidelijk een kernpunt:

Privacy, open data en digitale zeggenschap zijn basisrechten.

De Piratenpartij Nijmegen maakt daar het volgende van:

- Digitale overheid **toegankelijk** voor alle inwoners (ook laaggeletterden, ouderen, mensen met beperking).
- Open source-voorkeur bij gemeentelijke systemen om afhankelijkheid te vermijden.
- Geen digitale uitsluiting bij hulp, aanvragen, toeslagen, burgerzaken of zorg.
- Recht op **offline dienstverlening** blijft altijd bestaan.

Digitale ongelijkheid is sociale ongelijkheid.

6) Inclusieve democratie: inwoners bepalen mee hoe Nijmegen werkt

Burgers moeten meer invloed krijgen, ook digitaal.

Nijmegen-specifiek betekent dit:

- Iedere wijk krijgt toegang tot **e-participatieplatforms** waar plannen kunnen worden aangepast, geannoteerd en beoordeeld.
- Burgerberaden rondom gevoelige thema's (bijvoorbeeld spreiding, veiligheid, cultuur, inclusie).
- Zeg maar: inclusie = **mee kunnen beslissen**, niet alleen meepraten.

7) Toegankelijkheid voor iedereen – fysiek, sociaal en digitaal

De Piratenpartij staat voor:

- **Volledig toegankelijke gemeentelijke gebouwen** (rolstoeltoegankelijk, auditief/visueel toegankelijk).
- Toegankelijke sportclubs, evenementen, festivals, en publieke ruimte.
- Toegankelijke communicatie: begrijpelijke taal, gebarentolken, ondertiteling waar nodig.

Inclusie betekent dat niemand buiten de boot valt, letterlijk en figuurlijk.

10 Asielbeleid.

1. Menswaardige opvang als lokaal mensenrecht

Waarom Piratenpartij: De partij plaatst burgerrechten en menselijke waardigheid centraal.

- Nijmegen garandeert *minimaal* opvang die voldoet aan humane standaarden: veiligheid, privacy, zorg, rust en toegang tot basisrechten.
- Geen noodoplossingen als permanente situatie (zoals sporthallen).
- De gemeente verzet zich tegen beleid dat mensenrechten onderdrukt.

2. Transparante besluitvorming over opvanglocaties

Waarom Piratenpartij: De partij vraagt radicale openheid en inzichtelijkheid van de overheid.

- Alle informatie over opvanglocaties, kosten, besluitvorming en alternatieven wordt *openbaar gepubliceerd*.
- Bewoners kunnen online meelezen, meekijken én meebeslissen via digitale participatieplatforms.
- Geen achterkamertjespolitiek of bestuurlijke verrassingen voor wijken.

3. Privacybescherming voor asielzoekers en statushouders

Waarom Piratenpartij: Privacy is één van de belangrijkste kernwaarden van de partij.

- De gemeente bewaart en deelt alleen strikt noodzakelijke gegevens.
- Geen digitale profilering, automatische risicosystemen of datakoppelingen zonder wettelijke basis.
- Extra bescherming bij samenwerking met COA, zorginstellingen en scholen.

4. Toegang tot informatie, onderwijs en digitale geletterdheid vanaf dag één

Waarom Piratenpartij: De partij staat voor vrije toegang tot kennis, cultuur en informatie.

- Vrije toegang tot bibliotheken, internet en taatcursussen zonder bureaucratische barrières.
- Digitale geletterdheidstrainingen voor nieuwkomers (om mee te kunnen doen in de informatiesamenleving).
- Toegang tot onderwijs vanaf de eerste dag voor kinderen.

5. Bescherming tegen algoritmische discriminatie bij gemeentelijke diensten

Waarom Piratenpartij: Het programma benoemt het risico van algoritmen die burgers onterecht benadelen.

Nijmegen-standpunt:

- Gemeentelijke algoritmen die invloed hebben op asielzoekers en statushouders worden openbaar gemaakt en getoetst.
- Geen beslissingen op basis van risicoprofielen of geautomatiseerde systemen zonder menselijke controle.
- Onafhankelijke audits verplicht voor systemen die huisvesting, uitkeringen of handhaving raken.

6. Gelijke toegang tot gemeentelijke voorzieningen

Waarom Piratenpartij: Het programma benadrukt dat publieke voorzieningen voor iedereen toegankelijk moeten zijn.

- Statushouders krijgen gelijke toegang tot zorg, onderwijs, sport, cultuur en bibliotheken.
- De gemeente werkt actief aan inclusieve wijken en voorkomt segregatie door eerlijke spreiding.
- Toegang tot basisdiensten is nooit afhankelijk van verblijfsstatus binnen gemeentelijke bevoegdheden.

7. Democratische participatie van nieuwkomers

Waarom Piratenpartij: De Piratenpartij wil dat iedereen mee kan denken, meedoen en meebeslissen.

- Nieuwkomers worden betrokken via wijkpanels, burgerfora en digitale platforms.
- De gemeente biedt meertalige informatie en participatiemogelijkheden.
- Statushouders worden actief uitgenodigd voor bewonersparticipatie, buurtactiviteiten en lokale besluitvorming.

8. Lokale samenwerking op basis van open data

Waarom Piratenpartij-consistent: Open data versterkt transparantie en democratische controle.

Nijmegen-standpunt:

- Data over opvangcapaciteit, wachtlijsten, doorstroming en kosten wordt *volledig openbaar* gemaakt (uiteraard geanonimiseerd).
- NGO's, wijkinitiatieven en burgers krijgen toegang tot relevante datasets om mee te denken over oplossingen.

11. Veiligheid.

10 concrete Piraten-maatregelen voor Nijmegen

1) Privacy-impact-toets verplicht vóór elke veiligheidsmaatregel

- Voer standaard **Data Protection Impact Assessments (DPIA's)** uit bij nieuwe camera's, wifi-/Bluetooth-tellingen, kenteken- of sensordata in de openbare ruimte; publiceer samenvattingen en besluitnota's **proactief** (openbaar, machine-leesbaar). Doel: aantoonbare **noodzaak** en **proportionaliteit**.
Privacy is voorwaarde voor vrijheid en veiligheid; overheid moet **open en inzichtelijk** zijn.

2) Transparantie in handhaving: open data en open contracteren

- Publiceer **geanonimiseerde** datasets over meldingen, hotspots, inzet BOA's/politie, sancties, en resultaten van interventies. Leg aanbestedingen (bijv. bodycams, camera's) **volledig openbaar** vast met contracten en prestatierapportages.
Openbaarheid van bestuur is een hoofdstandpunt; zo voorkom je willekeur en vergroot je vertrouwen.

3) 'Algorithmic accountability' bij veiligheid

- Laat elke inzet van **algoritmen** (bijv. risicoscoring voor overlast, fraudedetectie, crowd control tijdens Vierdaagse) vooraf toetsen op bias, en publiceer een **algoritmeregister** met doel, data, effecten en bezwaarroute.
Bescherming tegen onterechte beschuldigingen door technologie past bij digitale-rechtenfocus.

4) Strikte grenzen aan surveillance in de stad

- Geen **massasurveillance** of dataverzameling "voor het geval dat". Tijdelijke, doel gebonden inzet (bijv. evenement) mag alleen met duidelijke **doelbinding**, **bewaartermijnen**, **logging** en onafhankelijke controle.
De partij is principieel tegen onnodige en ongerichte monitoring van burgers.

5) Bodycams: wél logging, géén schaduwarchief

- Bodycams uitsluitend met **strikte activeringsregels**, **automatische logging** (wie keek wanneer) en **publieke statistieken** over gebruik/klachten/discipline. Geen gezichtsherkenning in de openbare ruimte.
Veiligheid door **verantwoording**, niet door onbeperkte technologie.

6) Proportionele inzet & bevoegdheden BOA's

- Herijk de rol van BOA's: focus op service en leefbaarheid; **geen uitbreiding van geweldsmiddelen** en terughoudend met strafrechtelijke taken. (Landelijk wil de Piratenpartij BOA's **ontwapenen en geweldsbevoegdheden afnemen**, een duidelijke proportionaliteitslijn.)

7) Recht op demonstratie en tegenspraak faciliteren

- Maak een **heldere, transparante routekaart** voor demonstraties (termijnen, voorwaarden, inzet politie/BOA's), publiceer alle beschikkingen en **monitor** de naleving.
Burgerrechten staan centraal; vrijheid van meningsuiting en vergadering moeten **activistisch** kunnen.

8) Veiligheid is niet gelijk aan alleen 'meer handhaving': open wijk-dashboards

- Combineer data over licht, vuil, groen, geluid, verkeer, meldingsafhandeling en ervaren veiligheid in **open wijkdashboards** (geanonimiseerd). Laat bewoners **meebeslissen** over prioriteiten via inspraak/Politieke Avond en digitale platforms.
Open data + participatie maakt beleid controleerbaar en effectiever.

9) Sterke gemeentelijke cybersecurity als publieke veiligheidstaak

- Voer **jaarlijkse onafhankelijke pentests** uit op gemeentelijke systemen (BRP, jeugdzorgportalen, handhavingsapps), publiceer samenvattende bevindingen en hersteltermijnen; voorkom datalekken die inwoners écht onveilig maken.
"Vertrouwelijke gegevens moeten veiliger worden opgeslagen en gebruikt" is een expliciete lijn.

10) Onafhankelijke toezichtlijn voor burgers

- Richt een **onafhankelijke toezicht commissie** in (jurist/ethicus/tech/privacy) die ziet op: algoritmen, camerabeleid, data-uitwisseling (bijv. met politie/veiligheidsregio), en jaarlijks publiek rapporteert.
Macht moet **controleerbaar** zijn; dat geldt ook voor veiligheid.

12. Drugsbeleid.

1) Decriminaliseren in de praktijk: niet straffen, wel helpen

Uitgangspunt:

- De Piratenpartij wil "**overige drugs decriminaliseren en reguleren**" en stelt dat criminalisering meer schade doet dan de middelen zelf.

Nijmegen:

- Stoppen met **boete-gedreven gebruikershandhaving**: simple possession (kleine hoeveelheden) niet strafrechtelijk prioriteren; focus op veiligheid, niet op straffen.
- Politiecapaciteit verschuiven van "tussendoor-gebruikers oppikken" naar **georganiseerde misdaad, geweld, uitbuiting en milieucriminaliteit**.
- Gezondheids- en welzijnsorganisaties (IrisZorg, GGD) krijgen **structurele budgetzekerheid** zodat gesprekken en zorg laagdrempelig zijn.

2) Regulatie en veiligheid boven verbod

Uitgangspunt:

- Reguleren vermindert gezondheidsrisico's en criminaliteit.
- De strijd tegen drugs richt "meer schade aan dan de middelen zelf."

Nijmegen:

- Het opzetten van een '**veilig gebruik**'-programma (anoniem, zonder registratie), samen met GGD:
- testvoorzieningen
- dosis-voorlichting
- risico-indicaties per middel
- Stimuleren van **duidelijke regels voor clubs, festivals en cafés**: veilige ruimtes, EHBO-teams, waterpunten, alarmprotocollen, en zero-tolerance voor dealers en intimidatie — maar geen straf op gebruik.
- Gemeentelijke campagnes gericht op **feitelijke informatie**: geen bangmakerij, maar wetenschap.

3) Medische toepassing nooit criminaliseren

Landelijk standpunt:

- Verbod belemmert soms medische toepassing; patiënten riskeren straf of zelfs huisuitzetting.

Nijmegen:

- Absoluut **zero tolerance** voor sancties tegen patiënten die cannabis of andere middelen gebruiken op medisch advies of noodzaak.
- Werken met woningcorporaties om **huisuitzetting te stoppen** als het gaat om kleine teelt of medicinale toepassing.
- Patiënten informatiepunt voor medisch gebruik + doorverwijzing naar artsen/klinieken die openstaan voor moderne medische toepassingen.

4) Bestrijden van criminaliteit door de markt weg te nemen

Landelijk standpunt:

- Piratenpartij: reguleren ondermijnt illegale markten veel effectiever dan verbieden.

Nijmegen:

- Focus BOA's/politie op:
- drugslabs
- dwang/uitbuiting

- witwassen
- wapenhandel
- gevaarlijke dumpingen
- Niet op gebruikers of kleine thuistelers.
- Intensieve samenwerking met gemeenten in regio Rijk van Nijmegen om **regionale illegale ketens te breken**, niet incidenteel straatoverlast te beboeten.

5) Echte oplossingen voor jongeren: uit de criminaliteit → naar kansen

Uitgangspunt:

- “War on drugs” levert meer schade dan winst op; repressie is niet effectief.
- De partij wil mensgericht beleid en vertrouwen in burgers.

Nijmegen:

- Start het programma **“Nieuwe Kansen”** voor jongeren die risico lopen in drugscriminaliteit te belanden:
- banenvoorstellen
- stageplekken
- schulddienstverlening
- sport/cultuurconnecties
- mentoren
- Geen strafblad voor kleine gebruikers → meer kansen op werk/onderwijs.
- Combineer zorg, schuldhulp en wijkwerkers in één loket.

6) Transparantie over drugsdata (Piraten-DNA)

Uitgangspunt:

- De Piratenpartij wil radicale openheid van overheid.

Nijmegen:

- Open dataset met **geanonimiseerde cijfers** over:
- gebruik (GGD-onderzoek)
- overlast
- medische incidenten
- handhavingsacties
- criminaliteitsindicatoren

- Jaarlijkse **Open Drugsmonitor** met duiding: wat werkt, wat werkt niet?
- Alle beleidsdocumenten openbaar tegen standaard “open-by-default”.

7) Wetenschappelijk gefundeerd beleid (geen ideologie)

Uitgangspunt:

- Internationale drugswetten zijn “niet gebaseerd op wetenschappelijke feiten”.

Nijmegen:

- Aanstelling van een **wetenschappelijke adviesraad** (GGD, Radboud Universiteit, verslavingszorg, gedragswetenschappers).
- Besluiten over handhaving, prioritering, voorlichting en evenementregels worden volledig bewijsbaar (evidence based) onderbouwd.
- Alle adviezen openbaar, dit reflecteert de Piraten transparantie-kernwaarde.

8) Menselijkheid & rechten beschermen

Uitgangspunt:

- De kern van het programma: mens centraal, niet het systeem.

Nijmegen-vertaling:

- Geen etnisch profileren, geen willekeur, geen stigma.
- Straatcontroles alleen proportioneel en doelgericht.
- Bescherming van privacy: geen onnodige registratie van gebruik, diagnoses of incidenten.

13. Bestuur.

1) Transparant Nijmegen: open by default

Wat de Piratenpartij wil: overheid “open en inzichtelijk” maken; informatie proactief ontsluiten in plaats van op verzoek.

Nijmegen-maatregelen:

- **Open-contracteren standaard** bij alle inkopen (IT, zorg, vastgoed, energie): publiceer bestek, beoordeling, gegunde contracten, meerwerk en prestatie-rapportages in één portaal (machine-leesbaar/doorzoekbaar).
- **Raadsinformatie + collegebesluiten:** alles standaard als **open data** (onderwerp-tags, API), behalve strikt afgeschermd persoonsgegevens. Koppel aan de **Politieke**

Avond-kalender, zodat bewoners stukken vooraf makkelijk kunnen vinden en volgen.

- **Open begroting & dashboards:** interactieve begroting met real-time uitvoering (kredieten, verplichtingen en betalingen), plus wijkdashboards voor lopende programma's.

Maximale controleerbaarheid van bestuur en besteding van publiek geld is een kernstandpunt.

2) Digitale democratie (e-democracy) als standaardproces

De Piratenpartij wil: burgers **structureel** laten meedenken, meebeslissen en mee-controleren via digitale instrumenten.

Nijmegen-maatregelen:

- **Burgerberaden met "doorwerkplicht":** bij grote keuzes (warmtetransitie, woningprogrammering, mobiliteit) organiseert de gemeente burgerberaden; college/raad moeten publiek motiveren hoe adviezen zijn overgenomen of waarom niet.
- **Digitaal initiatiefrecht & co creatie-platform:** een stedelijk platform waar inwoners voorstellen kunnen indienen, amenderen en prioriteren; koppel drempels en doorlooptijden aan een verordening en publiceer statuslogs.
- **E-consultaties met open data:** alle consultaties (parkeervisie, evenementenbeleid, jeugdzorginkoop) met openbaar datadossier (achtergrondnotities, effectmetingen, alternatieven).

3) Privacy-by-design in het hele gemeentelijk apparaat

De Piratenpartij wil: privacy van burgers waarborgen en vertrouwelijke gegevens veilig opslaan en gebruiken.

Nijmegen-maatregelen:

- **DPIA-plicht + publicatie:** voor elk nieuw IT-systeem, sensornet (camera's, telpunten), data-koppeling of algoritme een **Data Protection Impact Assessment** uitvoeren en een publieks-samenvatting publiceren vóór besluitvorming in de Politieke Avond.
- **Dataminimalisatie & bewaartermijnen:** stel per domein (sociaal, toezicht, mobiliteit) dataminima en automatische vernietigingstermijnen vast en publiceer ze.
- **Sterke gemeentelijke cybersecurity:** jaarlijkse onafhankelijke pentest, openbaar rapport in samenvatting met hersteltermijnen; want datalekken raken direct de veiligheid en het vertrouwen van Nijmegenaren.

4) Algoritme- & AI-transparantie (geen black box-bestuur)

De Piratenpartij wil: bestuur zonder ondoorzichtige algoritmes en massasurveillance; burgers moeten weten **wat** rekent **waarmee** en **waartoe**.

Nijmegen-maatregelen:

- **Algoritmeregister Nijmegen:** publiek register met doel, gebruikte data, herkomst, logica, impact-analyse, mensenrechtentoets en bezwaarroute (fraudedetectie, toewijzing minima-regelingen, monitoring leefbaarheid, crowd control bij Vierdaagse).
- **Menselijke maat verankeren:** beslissingen met grote gevolgen (bijv. stopzetten voorziening) **altijd** door een mens getoetst; logging verplicht en inzichtelijk voor de burger.

5) Open IT-architectuur: geen vendor lock-in

De Piratenpartij: openheid bevordert innovatie en publieke controle; voorkom machtsconcentratie bij leveranciers.

Nijmegen-maatregelen:

- **Open standaarden & waar mogelijk open source** in de inkoopstrategie; **public money, public code** als uitgangspunt bij maatwerk. Contractueel recht op **data-portabiliteit** en exit-plannen vastleggen.
- **Transparante IT-roadmap:** jaarlijks een openbaar overzicht van vervangingen/migraties, risico's en afhankelijkheden; bespreek dit in de **Politieke Avond**.

6) Macht spreiden: burgers mede-eigenaar van data en projecten

De Piratenpartij wil: de onevenwichtige machtsbalans corrigeren; geef burgers zeggenschap.

Nijmegen-maatregelen:

- **Data-coöperaties:** bij gebiedsontwikkelingen en warmtenetten bewoners laten deelnemen aan data- en energietoets (zeggenschap + delen van baten). Koppel projectdata aan open portaal voor echte mede-sturing.
- **Publieke verantwoording:** werk met "**open besluitnota's**" waarin per besluit alle alternatieven, effecten en minderheidsadviezen worden opgenomen en online gepubliceerd.

7) Bestuurscultuur: alles via de Politieke Avond, maar radicaal open

Nijmegen werkt met drie terugkerende **Politieke Avonden** (inspraak → uitwerking → besluit). Maak daarvan een **internationaal voorbeeld van open lokaal bestuur**:

- **Alle** gespreksstukken, presentaties, data en achterliggende modellen vooraf **openbaar; live-stream & terugkijk** met duidelijke onderwerp-tags.
- Na de besluitronde: **open 'what's next'**—een publiek taakbord met acties, verantwoordelijken en deadlines per raadsbesluit.

14. Economie.

1) Open-Contracteren als norm bij alle gemeentelijke uitgaven

De Piratenpartij wil: maximale transparantie om verspilling en vendor-lock-in te voorkomen; publieke middelen moeten controleerbaar en doelmatig worden besteed. Dit volgt direct uit hun kernpunt “overheid open en inzichtelijk maken”.

Nijmegen-aanpak:

- Veranker in de inkoop- en aanbestedingsstrategie een **Open-Contracteren-standaard**: publiceer **proactief** bestekken, beoordelingsmatrijzen, gunningsbesluiten, eindcontracten, (eventueel) meerwerk en **prestatie-rapportages** in één open portaal (machine-leesbaar). Agendeer dit in de **Politieke Avond** (inspraak → debat → besluit) met openbaar concept-kader.

2) Public money, public code: open standaarden & waar mogelijk open-source

De Piratenpartij wil: vrije kennis en **open innovatie** versnellen economische groei; overheid moet voorkomen dat publiek geld verdwijnt in gesloten systemen en patentenstapels.

Nijmegen-aanpak:

- Leg in alle IT-contracten **open standaarden, dataportabiliteit** en **exit-rechten** vast; eis waar passend **open-source** (herbruikbaar voor andere gemeenten/onderwijs). Dat creëert werk voor lokale bouwers, verlaagt total cost of ownership en stimuleert **MKB-innovatie**.

3) Open data → nieuwe diensten: maak van Nijmegen een data-vriendelijke MKB-stad

Wat en waarom Piratenpartij: open data (niet-persoonsgebonden) maakt markten transparant en geeft ondernemers brandstof voor nieuwe producten.

Nijmegen-aanpak:

- Zet een **Open Data Hub Nijmegen** neer met prioriteit voor datasets met hoge economische waarde (mobiliteit, energie-uitvoering, vergunningen, evenementen, ruimtelijke plannen—zonder persoonsgegevens). Publiceer de **datacatalogus +**

API's en koppel deze aan hackathons en innovatie-vouchers voor Nijmeegse MKB'ers/scale-ups. De besluitvorming en planning loop je via de **Politieke Avond**.

4) Intellectueel Eigendom modernisering: van remmende exclusiviteit naar vrije kennis

Wat wil de Piratenpartij: hervorm **copyright/patenten**; niet-commercieel delen toestaan; merkenrecht alleen ter **identificatie**. Zo daalt de drempel voor startups en wordt innovatie sneller en goedkoper.

Nijmegen-aanpak:

- In gemeentelijke R&D (Research & Development) samenwerkingen (bijv. met kennisinstellingen/bedrijven) standaardiseren we **open licenties** (zoals Creative Commons voor documentatie/data en OSI-licenties voor code), tenzij zwaarwegende redenen anders vereisen. Resultaat: **hergebruik** in de regio en minder dubbele kosten.

5) Publieke voorzieningen = economische basis

Wat en waarom Piratenpartij: investeren in **betaalbare woningen, zorg en onderwijs** vergroot productiviteit en participatie; "de mens centraal, niet het systeem".

Nijmegen-aanpak:

- Koppel economische agenda's aan harde **woon- en menskapitaal-doelen** (betaalbare woningen voor personeel; bij- en omscholing met open leermaterialen). Rapporteer hier **transparant** over (doelen, voortgang, obstakels) in de begroting en op een publiek dashboard.

6) Privacy-by-design als economisch kwaliteitsmerk

De Piratenpartij zegt: sterke privacy-bescherming is ook **economisch** (vertrouwen, minder datalek schade, fair competition).

Nijmegen-aanpak:

- Eis in alle publiek-private projecten **DPIA's** (Data Protection Impact Assessments) en publiceer samenvattingen; werk met **dataminimalisatie** en heldere bewaartermijnen. Positioneer Nijmegen als **privacy-proof proeftuin**—een pluspunt voor serieuze (health/tech) bedrijven. Bespreek DPIA-samenvattingen en borging in de **Politieke Avond**.

7) Decentrale energie = lokale economie

Wat en waarom Piratenpartij: koppel economie en klimaat via **energiebesparing** en **decentrale opwek/opslag**; dat creëert lokale werkgelegenheid en minder afhankelijkheid van monopolies.

Nijmegen-aanpak:

- Programmeer **wijk-energiecoöps** (zon op daken, buurtbatterijen) met open data over opbrengst en besparing; laat installateurs/tech-bedrijven lokaal inschrijven via **open-contracteren**. Zo combineer je klimaatwinst met MKB-kansen.

8) Anti-monopolies & Mark Macht: Gelijk speelveld

De Piratenpartij zegt: digitalisering vergroot de machtspositie van grote bedrijven; de stad moet **machtsconcentratie** tegengaan (lock-in, ondoorzichtige data-voorwaarden).

Nijmegen-aanpak:

- Voer **leveranciers-concentratie-monitoring** in: publiceer jaarlijks afhankelijkheden (IT, energie, infra) + mitigatie (exit-plannen). Neem in contracten '**no dark patterns**'-clausules en **data-portabiliteit** op.

9) Resultaat-gedreven, openbare evaluaties van grote projecten

Wat zegt de Piratenpartij: openbaarheid voorkomt ICT-falen en budgetoverschrijdingen; burgers en journalisten moeten kunnen meelezen.

Nijmegen-aanpak:

- Stel een drempel (bijv. > € 1 mln of hoog risico): **open projectdossiers** met business case, mijlpalen, risico's, besluiten en **eind-evaluaties** publiek

10) Economische participatie via e-democracy

Wat en waarom Piratenpartij: burgers moeten **meedenken en meebeslissen** (e-democracy) over besteding van middelen en economische prioriteiten.

Nijmegen-aanpak:

- Organiseer **burgerberaden** over economische thema's (bijv. ruimte voor ondernemers in wijken, open-data prioriteiten, energiecoöperaties) met **doorwerkplicht**: college/raad publiceert hoe adviezen zijn overgenomen.

15. Dierenwelzijn.

1) Waardige omgang met dieren in de stad

- Stel een **dierenwelzijns-toets** in voor alle gemeentelijke besluiten die invloed hebben op dieren (openbare ruimte, evenementen, groenbeheer, plaagdierbeheer). Onderbouwing: waardige behandeling van dieren is expliciet een plicht.
- Verbied of beperk **evenementen met dieren** of intensief geluids-/lichtgebruik dat fauna schaadt.

- Update het **Handhavingskader Dierenwelzijn Nijmegen** met meer nadruk op preventie en meldingsbereikbaarheid.

2) Natuur als leefgebied beschermen (biodiversiteit & ecologie)

- Versterk **biodiversiteitscorridors** tussen Goffert – Heumensoord – Oosterhoutse Plassen – Ooijpolder.
- Maak een **open gemeentelijke ecologie-kaart** (open data), zodat bewoners, scholen en organisaties inzicht hebben in kwetsbare gebieden, broedlocaties en migratieroutes.
- Strengere eisen aan natuurcompensatie bij bouwprojecten: **compensatie = vooraf gegarandeerd, niet achteraf optioneel**.

3) Stadsecologie & stadsfauna respecteren

- Stel duidelijke regels op voor **faunavriendelijke verlichting**, op basis van ecologisch advies (bijv. migrerende vleermuizen in de Ooijpolder).
- Introduceer **faunaboxen-normen** voor nieuwbouw: nestkasten, vleermuiskasten en groenblauwe daken worden standaard.
- Verbied snoei in gevoelige periodes (broedseizoen) bij gemeentelijk beheer.
- empathie + bescherming van leefmilieu.

4) Dierenwelzijn in gemeentelijk beheer

Impactvol, maar vaak vergeten:

- **Diervriendelijke plaagdierbestrijding**
Vergifvrij beleid; leefgebied beheer i.p.v. doding; open communicatie over methodes.
Waardige behandeling + duurzaamheid.
- **Openbaar groen**
Toets maaiplannen aan ecologie (3-fasen maaien, bloemrijke stukken in wijken).
- **Gemeentelijke aannemers**
Neem verplichte dierenwelzijns-clausules op in alle beheercontracten (nestcontroles, ecologische begeleiding, noodprocedures).

5) Honden & huisdieren in de stad

- Vergroot aantal **losloopgebieden** met ecologische scheiding, zodat honden en natuur beide ruimte hebben.
- Voer een **open data-format** in voor verloren/gevonden dieren, zodat alle dierenambulances en inwoners dezelfde informatie kunnen raadplegen.

6) Transparantie in dierenwelzijn (open data + open toezicht)

Een uniek Piratenpunt: **alles openbaar tenzij privacy dat verhindert.**

- Publiceer **inspectieresultaten** van NVWA, omgevingsdienst en gemeentelijke toezichthouders voor dierenwelzijn (geanonimiseerd/AVG-proof).
- Maak een **open meldingenkaart** (zonder persoonsgegevens) voor dierenleed/overlast, inclusief oplossingsstatus.
- Voeg dierenwelzijn toe als **open dataset** in het Nijmeegse dataportaal: hotspots, beheermaatregelen, jaarlijkse evaluaties.

7) Duurzame voedselketens & minder monopolies

De Piratenpartij verzet zich tegen monopolies en machtsconcentratie (ook in voedselketens en intensieve veehouderij).

Nijmegen:

- Stimuleer **korte ketens**: lokale boerenmarkten, coöperatieve voedselinitiatieven, stadslandbouw.
- Geef inkopers (bijv. scholen, sportclubs) **open criteria** voor diervriendelijkheid & duurzaamheid.
- Geen exclusieve deals met grote voedselabrikanten in gemeentelijke voorzieningen (anti-lock-in).

8) Empathie als basis, dierenwelzijn in educatie

De Piratenpartij benadrukt empathie als morele waarde.

Nijmegen:

- Maak dierenwelzijn onderdeel van **brede cultuureducatie** en buurtprojecten.
- Werk samen met Bibliotheek, het Natuurmuseum, museum De Bastei, kinderboerderijen en voedselbossen voor lespakketten over stadsfauna en natuur.
- Combineer open data (natuurkaarten) met lesprogramma's over biodiversiteit.

16. Kunst en Cultuur.

De Piratenpartij wil "**directe toegang tot alle kennis, kunst en cultuur**" en het "**bevorderen van het delen van cultuur en informatie (mede door hervorming van het auteursrecht)**".
Open licenties operationaliseren dit lokaal

1) "Publiek betaald? Publiek beschikbaar." – Open-licentiebeleid voor Nijmeegse cultuursubsidies

- Maak **open licenties** (bijv. **Creative Commons BY/SA**) de **standaard** voor alle met Nijmeegs publiek geld (mede)gefinancierde **digitale** cultuuruitingen: foto's/films van producties, educatieve materialen, onderzoeksrapporten, catalogusteksten, open-access opnamen van door de gemeente (co)gefinancierde concerten/podiumkunsten (mits geen exclusieve rechten van derden conflicteren). Zo kunnen makers en publiek legaal **bekijken, delen en remixen**.
- Leg uitzonderingen (bijv. privacy, nog lopende exploitatiecontracten) helder vast; publiceer de **open-by-default-regel** en de uitzonderingsgronden als **openbaar beleidskader**.

2) Open Cultuur- & Erfgoeddata Hub Nijmegen (ODC-hub)

Voorstel

- Bouw een **Open Data Catalogus** met **machine-leesbare metadata/API's** voor (niet-persoonsgebonden) cultuur- en erfgoeddata: programmering, speeldata, publieksonderzoek (geanonimiseerd), collectie-metadata, routes/educatiepakketten, archiefoverzichten, subsidiestromen en prestatierapportages. Stimuleer hergebruik door scholen, makers, media en (culturele) ondernemers.
- **Waarom belangrijk?** Essentieel voor het FAIR-principe (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), waardoor data vindbaar en herbruikbaar wordt.
- Koppel open data aan **open licentie-eisen** bij subsidie/inkoop (zie punt 1). Vrije toegang tot cultuur **en** openbaarheid van informatie zijn expliciete Piraten-principes; open data vergroot bereik, educatie en innovatie in de culturele keten.

3) Open contracteren bij cultuurfinanciering (subsidies, inkoop & zaalhuur)

- Publiceer **volledig**: subsidieregelingen, beoordelingscriteria, toekenningen/afwijzingen, (co)financiering, eindrapportages, en bij inkoop: bestek, gunning, contract, prestaties en meerwerk — alles **doorzoekbaar** en **machine-leesbaar**.
"Overheid open en inzichtelijk maken" is een Piraten-kernthema; open-contracteren voorkomt willekeur en bevordert vertrouwen en hergebruik.

4) Fair use & remixen in de stedelijke cultuureducatie

- Actualiseer alle **cultuureducatie-programma's** (scholen/wijken) met **legale remix-routes**: werken met open licenties, citeren/samplen in het onderwijs, en workshops "**Remix je Stad**" voor jongeren (muziek/beeld/AR-routes op basis van open data en CC-content).

- De Piratenpartij koppelt cultuur aan **onderwijs & vrije kennisdeling**; hervormde auteursrechtpraktijk moet **leren/remixen** makkelijker maken.

5) Open Podium-fonds voor kleine makers en nieuwe genres

- Richt een laagdrempelig **micro-fonds** in (snelle, papierarme procedure) voor **kleine makers/nieuwe genres** met als tegenprestatie: **open licentie** op het digitale materiaal en **open verantwoording** (korte video/metadata in de ODC-hub).
- Past bij het verlagen van drempels en het **verspreiden van cultuur**; openbaarheid zorgt voor zichtbaarheid en hergebruik.

6) Publieke instellingen als 'Open Culturele Werkplaats'

Voorstel

- Laat door de gemeente gefinancierde instellingen (bibliotheek, archief, musea, podia) elk jaar **ten minste één open-project** draaien: publiek domein-scans, open lespakketten, CC-concertopnames, open tentoonstellingsdata. Resultaten komen verplicht in de ODC-hub.
- Als cultuur een publieke voorziening is, hoort daar **open toegang** bij, zeker wanneer de belastingbetaler meebetaalt.

7) Anti-monopolie in de keten: voorwaarden richting platformen

- Bij gemeentelijke (co)financiering van registratie/streaming: **geen exclusieve platform-lock-in**. Eis **interoperabiliteit, dataportabiliteit** en **open (meta)data** zodat makers en publiek niet vastzitten aan één big-tech-platform.
- De Piratenpartij verzet zich tegen **monopolisering** in de informatiesamenleving; cultuurdistributie moet **open en toegankelijk** zijn.

8) Rechten & privacy goed geregeld

- Ontwikkel een **publiek sjabloon** voor rechten-clearance en **privacy-by-design** (toestemming, anonimisering) bij open publicatie van cultuurcontent, zodat instellingen en makers zeker weten wat wél kan.
- Bescherming van privacy en **zorgvuldig gegevensgebruik** horen bij hun uitgangspunten; open publiceren moet **rechtmatig** en **veilig**.

9) Transparant cultuurbeleid: doelen, data, doorkijk

Voorstel

- Publiceer jaarlijks een **Open Cultuur-Jaarverslag**: doelen, spreiding, fair-practice-indicatoren, toegankelijkheid en **alle datasets/contracten** die daarbij horen. Koppel dit aan de begrotingsstukken en behandel het in de **Politieke Avond**.

- Transparantie is een kernstandpunt; burgers moeten cultuurbeleid **kunnen controleren en hergebruiken**.

17. Samenvatting

Als Nijmegen een Piraten-raadszetel heeft, krijgt de raad:

1. Lokaal, Nationaal en Internationaal

- **internationale expertise**
- **toegang tot bewezen modellen** op transparantie & digitalisering
- **legitimiteit** en steun van 40+ landen
- **anti-corruptie**, open contracteren en een frisse bestuurscultuur
- **een digitale rechten-expert** die uniek is in de lokale politiek
- **De Piratenpartij is mondiaal gezien een serieuze politieke beweging met parlementaire successen en VN-status.**
- **Dat maakt een Nijmeegse Piraat niet "klein", maar onderdeel van een mondiaal netwerk**

2. Wonen:

De Piratenpartij Nijmegen wil:

- **Wonen als basisrecht**, niet als marktproduct
- **Stoppen van speculatie, opkoop en huisjesmelkerij**
- **Meer sociale huur en betaalbare woningen**, ook midden huur
- **Meer zeggenschap voor bewoners**, via open data & transparante besluitvorming
- **Aanpak leegstand en invoeren van woonplicht** (lokaal)
- **Toegankelijke woonruimte voor kwetsbare groepen**, inclusief daklozenopvang
- **Versoepeling woningdelen**, betere benutting van bestaande woningen

3. Mobiliteit:

De Piratenpartij Nijmegen wil:

- **Betaalbaar, toegankelijk en publiek OV** in heel Nijmegen
- **Radicale openheid** in alle verkeers- en OV-besluiten
- **Privacy-vriendelijke mobiliteit** zonder tracking
- **Bewonerszegenschap** via digitale tools en bindende participatie
- **Fiets en OV prioriteit**, vanuit gebruiksgemak, niet ideologie
- **Minder handhaving**, meer vertrouwen
- **Open source & open data**, geen monopolies

4. Digitalisering:

- **Transparant digitaal bestuur**: algoritmeregister, open data, open contracten.
- **Sterke rechten voor burgers**: privacy-by-design (DPIA), dataminimalisatie, menselijke toets.
- **Minder afhankelijk van Big Tech**: open standaarden, dataportabiliteit, exit-rechten.
- **E-democracy die doorwerkt**: digitale participatie met verplichte terugkoppeling.
- **Veilige, publieke ICT**: pentests en openbare samenvattingen.
- **Besluitritme**: alles past in de Nijmeegse **Politieke Avond**-cyclus.

5. Cannabisbeleid:

- **Overdraagbaarheid vergunningen.**
- **Legalisering Coffeeshops en thuisteelt.**
- **Normalisering.**
- **Decriminalisering.**
- **Regulering.**

6. Klimaat:

De Piratenpartij Nijmegen wil:

- **Radicale transparantie** in alle klimaatprojecten (open data, open contracten)
- **Publieke en coöperatieve energievoorzieningen**
- **Open source innovatie** i.p.v. energie- of techmonopolies

- **Privacy-vriendelijke klimaattransitie** (geen slimme meter-tracking, geen surveillance)
- **Bewonerszeggenschap** via digitale participatie en burgerberaden
- **Lokale energiecoöperaties** versterken
- **Eerlijk, sociaal klimaatbeleid** met oog op energiearmoede
- **Klimaattechniek die onder controle staat van bewoners, niet van bedrijven**

7. Zorg:

- **Zorg als publieke basisvoorziening**, niet als marktproduct
- **Sterke privacybescherming** in medische gegevens
- **Toegankelijke wijkgerichte zorg** zonder bureaucratie
- **Zorgkosten omlaag**, o.a. door compensatie van eigen risico
- **Stevige ondersteuning voor mantelzorgers**
- **Kwalitatieve, toegankelijke Jeugdzorg**
- **Zorgstelsel gebaseerd op vertrouwen** in plaats van controle
- **Preventieve zorg** als kernprincipe

8. Bestaanszekerheid:

- **Onvoorwaardelijk basisinkomen-experimenten** Lokaal begin maken met
- **Een menswaardige bijstand zonder tegenprestatie**
- **Een minimumloon volgens de Europese norm** voor alle gemeentelijke werkrelaties
- **Eerlijke behandeling** van zzp'ers en ruimte voor coöperaties
- **Geen algoritmen**, profilering of datamisbruik in sociale zekerheid
- **Armoedebestrijding** via **sterke publieke voorzieningen**
- **Meer aandacht** voor mentale gezondheid en minder prestatiedruk

9. Inclusie:

- **Actief anti-discriminatiebeleid** en gelijkwaardigheid voor iedereen
- **Stoppen met systeemwantrouwen**, risicoprofielen en algoritmische discriminatie

- **Nijmegen als LHBTIQ+ veilige stad**, met zichtbare en structurele ondersteuning
- **Ruimte voor culturele diversiteit** en ontmoetende activiteiten
- **Digitale inclusie**: toegang voor iedereen & bescherming van privacy
- **Een inclusieve democratie** waarin inwoners kunnen **meebeslissen**
- **Volledig toegankelijke stad**: fysiek, sociaal en digitaal

10. Asielbeleid:

- **Menswaardige opvang in Nijmegen, voor iedereen.**
- **Volledige transparantie over alle gemeentelijke asielbesluiten.**
- **Strikte privacybescherming voor nieuwkomers.**
- **Vrije toegang tot kennis, internet en onderwijs vanaf dag 1.**
- **Stop algoritmische discriminatie in gemeenteprocessen.**
- **Gelijke toegang tot voorzieningen voor statushouders.**
- **Democratische participatie voor nieuwkomers.**
- **Open data over opvang, doorstroom en beleid.**

11. Veiligheid:

- **Minder 'meer camera's', meer verantwoording over inzet en effect.**
- **Geen ongerichte dataverzameling; DPIA's en algoritmeregister** bij elk veiligheidsproject.
- **Transparantie** als norm (open datasets, publieke contracten, logging, onafhankelijke audits).
- **Proportionele handhaving** (kritisch op uitbreiding BOA-bevoegdheden).
- **Cyberveiligheid** van gemeentelijke IT is óók inwonersveiligheid.

12. Drugsbeleid:

- **Cannabis legalisatie-ready** maken (beleid, kwaliteit, veiligheid).
- **Decriminalisering** in de praktijk: stoppen met boetes op gebruik/bezit.
- **Regulatie & voorlichting** in plaats van repressie.
- **Patiënten nooit straffen** (medicinale toepassingen).

- **Criminaliteit aanpakken door illegale ketens te breken**, niet gebruikers.
- **Jongerenprogramma's** tegen rekrutering in drugscriminaliteit.
- **Open data & transparantie** over drugsbeleid.
- **Evidence-based, Op feiten gebaseerd beleid** i.p.v. ideologie.

13. Bestuur:

- **Open by default**: open-contracting, open begroting, open data-portaal.
- **E-democracy**: burgerberaden met doorwerkplicht, digitaal initiatiefrecht.
- **Privacy-by-design**: DPIA-plicht + publicatie, dataminimalisatie, pentests.
- **AI/algoritmen onder toezicht**: algoritmeregister, menselijke toets, bezwaarroute.
- **Open IT**: open standaarden/open source waar kan; exit-rechten vastgelegd.
- **Macht spreiden**: data- en energiecoöps, open besluitnota's met alternatieven.
- **Politieke Avond als motor**: maximale openheid rond agendering, stukken en uitvoering.

14. Economie:

- **Open-contracting** en **open data** stimuleren concurrentie, verlagen kosten en versnellen innovatie.
- **Open standaarden/OSS** en **exit-rechten** voorkomen lock-in en geven MKB kansen.
- **Privacy-by-design** en **DPIA's** verhogen vertrouwen en maken Nijmegen een serieuze business-omgeving.
- **Investeren in basisvoorzieningen** (wonen, zorg, onderwijs) vergroot productiviteit en brede welvaart.
- **Decentrale energie + besparing** levert lokale banen en veerkracht op.
- **E-democracy** borgt draagvlak en betere keuzes in economische prioritering.

15. Dierenwelzijn:

- **Waardige behandeling van dieren** → toets, regels en handhaving.
- **Duurzaamheid & natuurbehoud** → ecologische corridors, faunavriendelijke plannen.

- **Stadsfauna beschermen** → verlichting, nestvoorzieningen, maaibeleid.
- **Mens-dierrelatie** → hondenbeleid, huisdiereninfo via open data.
- **Transparantie** → open inspecties, meldingen en datasets.
- **Anti-monopolies in voedselketen** → korte ketens, lokale productie.
- **Educatie & empathie** → lespakketten, natuurprojecten.

16. Kunst en Cultuur:

- **Open licenties** op publiek gefinancierde cultuur → **legaal delen/remixen** voor iedereen.
- **Open cultuurdata-hub** → hergebruik door onderwijs, makers en ondernemers.
- **Open-contracting & transparantie** in subsidies/inkoop → vertrouwen en gelijke toegang.
- **Anti-lock-in voorwaarden** richting platformen → geen monopoliemacht over Nijmeegse cultuur.
- **Politieke Avond** als ritme: inspraak → debat → besluit → publieke verantwoording.